
Jaarrekening Stichting DLO 2015

WAGENINGEN **UR**

For quality of life

Inhoud

Kengetallen	2	
Financieel verslag	3	
Jaarrekening	5	
Geconsolideerde balans na bestemming van het netto resultaat	5	
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	6	
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	7	
Waarderingsgrondslagen	8	
Toelichting op de balans	14	
Toelichting op de winst- en verliesrekening	22	
Enkelvoudige balans	26	
Enkelvoudige winst- en verliesrekening	27	
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	28	
Overige gegevens	36	
Bestemming resultaat	36	
Gebeurtenissen na balansdatum	36	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	37	
Bijlage 1	Overzicht aan- en verkoop onroerend goed	39
Bijlage 2	Verantwoording EZ subsidie 2015	40
Bijlage 3	Bezoldiging bestuurders	40

Kengetallen

Financiële kengetallen Stichting DLO

	2015	2014	2013	2012
Omzet	314,4	330,1	333,7	343,4
Aandeel EZ in omzet ¹	42%	42%	43%	43%
Investerings in bedrijfsgebouwen en -terreinen	3,7	4,7	16,7	26,0
Investerings in overige materiële vaste activa	3,0	4,9	3,9	3,4
Netto resultaat	8,7	1,0	-3,4	6,2
Vermogen DLO				
Vermogen in vaste activa	339,3	361,2	377,2	393,1
Eigen vermogen	301,8	293,1	292,1	295,4
Totaal vermogen	541,3	546,7	564,1	575,5
Solvabiliteitsratio	55,7%	53,6%	51,8%	51,3%
Liquiditeit DLO				
Liquide middelen	94,2	80,9	77,4	82,9
Current ratio	1,6	1,3	1,2	1,2

¹ EZ omzet bestaat uit omzet van het ministerie van Economische Zaken overeenkomstig de subsidieregeling alsmede aanvullende projectfinanciering die is opgenomen onder contractresearch. Het totaal van de EZ omzet wordt gerelateerd aan de totale omzet.

Financieel verslag

Financiële ontwikkelingen

Resultaatontwikkeling

Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) behaalde in 2015 een positief netto resultaat van € 8,7 mln. Dit resultaat is € 7,7 mln. hoger dan het netto resultaat 2014 (€ 1,0 mln.).

Het resultaat van Stichting DLO is als volgt opgebouwd:

	2015	2014
Instituten en primair proces	€ -0,2 mln.	€ 0,3 mln.
Resultaat huisvesting en interne ww/bw-premies incl. vermogenskosten	€ 9,1 mln.	€ 8,6 mln.
Raad van bestuur / Stafafdelingen / Facilitair Bedrijf:		
Incidenteel	€ -1,4 mln.	€ -7,4 mln.
Operationeel	€ 1,2 mln.	€ -0,5 mln.
Netto resultaat Stichting DLO	€ 8,7mln.	€ 1,0 mln.

Het resultaat over 2015 wordt ten opzichte van 2014 met name gunstig beïnvloed door een beperkt bedrag aan incidentele resultaatcomponenten, in totaal een bedrag van €-1,4 mln.:

- Reorganisaties en werkenderwijstrajecten € -1,8 mln.
- Boekwinst verkoop percelen grond € 1,6 mln.
- Impairments vaste activa € -0,8 mln.
- Mutaties voorzieningen € -0,4 mln.

Het resultaat op huisvesting en de interne ww/bw-premies bestaat uit de opgehaalde huisvestingskosten en de doorberekende premies minus de operationele kosten (afschrijvingen, onderhoud, betaalde rente etc.). De incidentele componenten, zoals dotaties aan voorzieningen en impairments zijn onder het incidentele resultaat opgenomen. Zowel de operationele componenten (minder onderhoud) als de incidentele componenten vielen in 2015 lager uit dan in de laatste jaren. Hierdoor is in 2015 een relatief hoog resultaat behaald.

Omzet- en kostenontwikkeling

De omzet over 2015 bedraagt € 314,4 mln. Over 2014 was de totale omzet € 330,1 mln. Het ministerie van EZ is met het onderzoeksprogramma verantwoordelijk voor 42% van de totale omzet (49% van de onderzoeksomzet), en is daarmee de grootste opdrachtgever van Stichting DLO. Het onderzoeksprogramma EZ is met € 5,8 mln. afgenomen ten opzichte van 2014, tot een bedrag van € 126,0 mln.

Een andere belangrijke ontwikkeling vormt de afname van de omzet contractresearch met € 11,7 mln. tot € 106,7 mln. en de afname van cofinanciering en subsidiemarkt met € 3,2 mln. tot € 27,5 mln. De overige omzet steeg licht en bedraagt € 49,1 mln.

De personele lasten zijn ten opzichte van 2014 met € 6,9 mln. gedaald tot € 177,8 mln. Deze daling wordt met name veroorzaakt door een lagere personele bezetting (2.323 fte in 2015, een daling met 118 fte).

Balansontwikkeling

De liquide middelen zijn ultimo 2015 (€ 94,2 mln.) gestegen ten opzichte van 2014 (€ 80,9 mln.) met € 13,3 mln. Deze stijging is als volgt te verklaren:

- Netto resultaat €+8,7 mln.
- Mutatie onroerend goed (saldo van investeringen, desinvesteringen en afschrijvingen) € 18,3 mln.
- Mutatie voorzieningen € 2,6 mln.
- Saldo mutatie langlopende schulden/langlopende vorderingen €-2,4 mln.
- Ontwikkeling van het werkkapitaal €-13,9 mln.

De mutatie onroerend goed is samengesteld uit € 19,5 mln. afschrijvingen op gebouwen en inventaris en € 0,8 mln. aan bijzondere waardeverminderingen aan de ene kant, en aan de andere kant investeringsuitgaven (inclusief deelnemingen en ledenkapitaal) voor € -6,4 mln. en desinvesteringen voor €+4,4 mln.

De solvabiliteit is dankzij het positieve resultaat gestegen naar 55,7%. In 2014 was de solvabiliteit 53,6%.

Wijzigingen in de juridische structuur en kapitaalbelangen

In 2015 heeft de volgende aanpassing in de groep plaatsgevonden: ID-Lelystad, Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid BV is in 2015 opgeheven.

Vooruitzichten 2016

Voor Stichting DLO wordt een netto resultaat begroot van € 2,6 mln., een positieve marge van 0,8%. Voor aftrek van vennootschapsbelasting bedraagt het begrote resultaat € 3,5 mln. (1,1 %). Het resultaat uit reguliere bedrijfsvoering (exclusief incidenteel resultaat en vennootschapsbelasting) bedraagt € 8,9 mln. (de marge is dan 2,9%).

Als incidenteel resultaat in 2016 is aangemerkt €-5,4 mln. Het incidentele resultaat 2016 omvat onder meer verwachte transitiekosten in het kader van werkenderwijstrajecten of reorganisaties (€ 3,4 mln.), een voorziening voor verwachte impairments (€ 1,0 mln.) en verwachte extra BTW kosten als gevolg van de nadere uitwerking van de zogenaamde 'pro rata regeling' (€ 0,7mln.). Dit laatste heeft te maken met nog vast te stellen nieuwe BTW afspraken met de Belastingdienst.

De verwachte omzet voor 2016 bedraagt € 307,3 mln. Dat is een daling ten opzichte van de realisatie 2015 met € 7,5 mln., met daarbinnen een verschuiving tussen de omzetgroepen. De omzet programmafinanciering EZ neemt naar verwachting verder af (€-6,7 mln.), de omzet cofinancierings- en subsidiemarkt (€+9,1 mln.) en contractresearch (€+6,1 mln.) nemen toe. De overige omzet is zeer voorzichtig begroot en neemt af met € 16,6 mln.

In 2016 wordt € 22,2 mln. geïnvesteerd in gebouwen en terreinen. Op centraal niveau wordt geïnvesteerd voor € 16,7 mln. Het betreft met onder andere investeringen voor CVI in de Unilocatie (€ 7,5 mln.) en de High Containment Unit (€ 4,2 mln.) in Lelystad. Daarnaast wordt geïnvesteerd in Dairy Campus (€ 2,4 mln.) in Leeuwarden. De investeringsuitgaven van de instituten zijn begroot op € 5,5 mln. Het gaat hier voornamelijk om laboratorium apparatuur (€ 3,6 mln.).

Het niveau van de liquide middelen blijft in 2016 nagenoeg onveranderd met naar verwachting een bedrag van € 94,6 mln. eind 2016. DLO behoudt hiermee zijn ruime kaspositie.

In de begroting 2016 is voorzien dat de solvabiliteit gelijk zal blijven ten opzichte van 2015 op een niveau van 56%.

Jaarrekening

GECONSOLIDEERDE BALANS NA BESTEMMING VAN HET NETTO RESULTAAT

Balans	31-12-2015	31-12-2014
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
(1) Immateriële vaste activa	961	704
(2) Materiële vaste activa	285.650	303.376
(3) Financiële vaste activa	52.686	57.076
Totaal vaste activa	339.297	361.156
VLOTTENDE ACTIVA		
(4) Voorraden	4.050	3.398
(5) Vorderingen en overlopende activa	103.791	101.223
(6) Liquide middelen	94.197	80.881
Totaal vlottende activa	202.038	185.502
TOTAAL ACTIVA	541.335	546.658
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Geplaatst kapitaal	0	0
Agioreserve	0	0
Wettelijke reserve	0	200
Overige reserves	301.765	292.888
(7) TOTAAL EIGEN VERMOGEN	301.765	293.088
EGALISATIEREKENING	0	0
(8) VOORZIENINGEN	30.759	28.193
(9) LANGLOPENDE SCHULDEN	79.451	85.811
(10) KORTLOPENDE SCHULDEN	129.360	139.566
TOTAAL PASSIVA	541.335	546.658

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
BATEN		
	13.075	14.401
	71.692	75.265
	27.187	30.629
	55.121	51.306
	98.187	112.054
	43.287	42.258
	5.803	4.148
(11) Totaal baten	314.352	330.061
LASTEN		
(12) Personele kosten	177.776	184.708
(13) Algemene kosten	66.300	78.132
(14) Specifieke kosten	57.712	62.671
Totaal lasten	301.788	325.511
(15) Overige baten en lasten	0	0
BEDRIJFSRESULTAAT	12.564	4.550
(16) Financiële baten en lasten	-4.304	-3.866
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	8.260	684
(17) Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	-2	-44
(18) Resultaat uit deelnemingen	419	390
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	8.677	1.030
Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	8.677	1.030

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto resultaat	8.677	1.030
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	20.320	21.879
	28.997	22.909
Mutaties voorzieningen	2.566	4.282
Mutaties in voorraden	-652	145
Mutaties in vorderingen	-2.568	4.776
Mutaties in kortlopende schulden	-10.206	-13.257
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen	-419	-390
	-11.279	-4.444
Kasstroom uit operationele activiteiten	17.718	18.465
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investerings in immateriële activa	-613	-504
Investerings in gebouwen en terreinen (incl. WIU)	-3.691	-4.698
Investerings in overige materiële activa	-3.001	-4.921
Investerings in deelnemingen en ledenkapitaal	875	-323
Desinvesterings in vaste activa	4.444	1.013
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.986	-9.433
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie langlopende vordering op ministerie van EZ	3.944	3.944
Mutatie langlopende schuld aan ministerie van EZ	-5.619	-5.417
Mutaties overige langlopende schulden	-741	-4.059
Afname leaseverplichtingen	0	0
Mutaties van het eigen vermogen	0	0
Mutaties aandeel van derden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.416	-5.532
KASSTROOM	13.316	3.500
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		
Saldo liquide middelen per 1 januari	80.881	77.381
Saldo liquide middelen per 31 december	94.197	80.881
Mutatie liquide middelen	13.316	3.500

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt en vastgesteld door de raad van bestuur op 18 april 2016 en goedgekeurd door de raad van toezicht op 30 mei 2016. De opstelling heeft plaatsgevonden volgens de onderstaande waarderingsgrondslagen. Waar van deze grondslagen is afgeweken, wordt dat bij de betreffende financiële gegevens vermeld.

De gepresenteerde cijfers over voorgaand verslagjaar zijn conform de cijfers uit de jaarrekening van het betreffende jaar. Afwijkingen kunnen zijn ontstaan als gevolg van correcties c.q. onderlinge verschuivingen of een gewijzigde methodiek van afronding. Daar waar dit aan de orde is en van relevante betekenis, wordt dit vermeld.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) vormt samen met DLO Holding BV en diverse (klein)dochtermaatschappijen een groep. Medewerkers hebben een dienstverband bij Stichting DLO en worden op basis van doorberekening van de werkelijke loonkosten tewerkgesteld bij de diverse werkmaatschappijen. Het onroerend goed, waarvan door de werkmaatschappijen op basis van gebruiksovereenkomsten gebruik wordt gemaakt, is eigendom van Stichting DLO.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Koersverschillen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord. In de winst- en verliesrekening worden opbrengsten en kosten in vreemde valuta verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

Uitgangspunt voor het opstellen van de jaarrekening zijn de vereisten van het Burgerlijk Wetboek Boek 2 Titel 9 en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten zullen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De belangrijkste posten waarbij sprake is van schattingen zijn:

- Waardering en levensduur vaste activa
- Voorziening op vorderingen en projecten
- Voorzieningen
- Claims

Consolidatiekring

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting DLO, haar groepsmaatschappijen en andere instellingen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen (op grond van de feitelijke situatie) of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Stichting DLO overheersende zeggenschap, direct of indirect, kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend per balansdatum. De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop Stichting DLO een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Van onderstaande BV's zijn de jaarrekeningen integraal geconsolideerd

	Aandeel- houder	Statutaire zetel	% ultimo 2014	Mutatie	% ultimo 2015
Agri New ventures BV	WBG	Wageningen	100	-	100
DLO Holding BV	Stichting DLO	Wageningen	100	-	100
Exploitiemaatschappij Windmolenparken Lelystad BV	WBG	Wageningen	100	-	100
ID-Lelystad, Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid BV	Holding	Wageningen	100		
Lelystad Biologicals BV	Holding	Wageningen	100	-	100
Wageningen Business Generator BV	Holding	Wageningen	100	-	100
Windmolenpark Neushoortocht BV	WBG	Wageningen	100	-	100
Windmolenpark Mammoethocht BV	WBG	Wageningen	100	-	100

Niet geconsolideerde deelnemingen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs

	Aandeel- houder	Statutaire zetel	% ultimo 2014	Mutatie	% ultimo 2015
Bfactory BV	WBG	Wageningen	17	-	17
Isolife BV	WBG	Wageningen	5	-	5
Telemetry Biometry BV	WBG	Heteren	4	-	4
Wageningen Science & Technology Consulting Services Ltd.	Holding	Beijing	100	-	100

Niet geconsolideerde deelnemingen gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde

	Aandeel- houder	Statutaire zetel	% ultimo 2014	Mutatie	% ultimo 2015
CoVaccine BV	WBG	Lelystad	25	-	25
Fresh Forward Holding BV	WBG	Wageningen	49	-	49
Knowhouse BV	WBG	Horst	30	-	30
Oostwaardhoeve Beheer BV	WBG	Wageningen	50	-	50
Pepscan Systems BV	WBG	Lelystad	10	-	10
VOF Oostwaardhoeve	ANV	Slootdorp	50	-	50

*Grondslagen voor de waardering van activa en passiva***Immateriële vaste activa**

Ontwikkelingskosten, octrooien en licenties, software, goodwill en productierechten worden niet geactiveerd, tenzij deze van derden gekocht zijn dan wel de vervaardigingskosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Bovendien dient het immateriële vaste actief toekomstige economische voordelen te kunnen genereren. Waardering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Afschrijving vindt plaats naar rato van de realisatie van de verwachte opbrengsten in vijf jaar. Als de realisatie van de opbrengsten niet op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld, wordt de lineaire methode gehanteerd. Overeenkomstig de wettelijke verplichting wordt voor het geactiveerde bedrag van de ontwikkelingskosten een wettelijke reserve aangehouden. Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur en de restwaarde. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Materiële vaste activa in uitvoering of in bestelling worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs respectievelijk de bedragen die door derden reeds aan de vennootschap in rekening zijn gebracht. Investerings kleiner dan € 5.000,- worden direct ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Afschrijvingstermijnen

Onderdeel	Lineaire afschrijving in jaren
Bedrijfsterreinen / Werk in uitvoering	0
Terreininrichting en infrastructuur	60
Bedrijfsgebouwen	
Casco	60
Afbouwpakket	30
Inbouwpakket/inrichting bedrijfsgebouwen	15
Kassen, barakken, diverse opstallen/ bouwwerken	15
Apparatuur en inventaris	
Kantoormeubilair / machines en werktuigen / inventaris restauratieve voorzieningen / glasvezelnet / overige inventaris	10
Laboratoriumapparatuur / audiovisuele apparatuur / vervoermiddelen / PR- en voorlichtingsmateriaal	5
ICT-apparatuur incl. programmatuur (hardware t.b.v. netwerken)	5
ICT-apparatuur incl. programmatuur (hardware overig)	3

Uitzondering hierop vormen gebouwen en apparatuur die conform de eisen van de financier in één Uitzondering hierop vormen gebouwen en apparatuur die conform de eisen van de financier in één keer in rekening worden gebracht. Voor deze vaste activa worden de kosten voor 100% in het jaar van aanschaf verwerkt.

Afboekingen door duurzame waardevermindering, verkoop, tenietgaan of buitengebruikstelling worden afzonderlijk vermeld. Per balansdatum wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, dan wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Als wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Financiële vaste activa

Deelnemingen en ledenkapitaal waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Deze waarde wordt berekend op basis van dezelfde grondslagen die de groep hanteert bij de waardering en resultaatbepaling. Deelnemingen en ledenkapitaal waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering hiervan wordt rekening gehouden met waardedalingen, indien deze duurzaam zijn.

Vorraden

Deze post bestaat uit de handelsvoorraad, gereed product, de levende have en de voorraad geogste landbouwproducten. De handelsvoorraad en gereed product worden gewaardeerd volgens de FIFO-methode tegen de verkrijgings- of vervaardigingskosten, inclusief een opslag voor indirecte kosten.

De waardering van de levende have en de voorraad geogste landbouwproducten is gebaseerd op marktprijzen.

Bij incurantheid of lagere marktwaarde wordt de voorraad overeenkomstig afgewaardeerd. Op basis van het gemiddeld jaarverbruik over de afgelopen 10 jaar, worden antisera die volgens deze berekening langer dan 3 jaar op voorraad staan, voorzien.

De voorraad halffabricaat wordt gewaardeerd volgens de FIFO-methode tegen de verkrijgings- of vervaardigingskosten, inclusief een opslag voor indirecte kosten.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig, onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid.

Onderhanden werk

De waardering van het onderhanden werk ten behoeve van derden vindt plaats tegen de kosten van direct materiaalgebruik en arbeid inclusief een opslag voor indirecte kosten. Gedeclearde termijnen en voorzienbare verliezen op projecten worden op dit saldo in mindering gebracht. Toerekening van het resultaat vindt plaats naar rato van de voortgang (mate van gerealiseerde kosten) van een project. Projecten met een debetsaldo zijn daarbij, na saldering met de ontvangen voorschotten, verwerkt onder de kortlopende vorderingen. Projecten met een negatief saldo zijn opgenomen onder de vooruitontvangen bedragen onder de kortlopende schulden.

Eigen vermogen

- Geplaatst kapitaal
De nominale waarde van de geplaatste en volgestorte aandelen wordt hier opgenomen.
- Wettelijke reserve
Voor het op de balans geactiveerde bedrag van kosten verband houdend met onderzoek en ontwikkeling bestaat de verplichting om een wettelijke reserve aan te houden.
- Algemene reserve
Deze reserve wordt gemuteerd voor het exploitatieresultaat van enig jaar waaraan geen specifieke bestemming wordt gegeven.

Aandeel van derden

Het belang van derden in een deelneming die door de groep volledig is geconsolideerd, wordt onder 'Aandeel van derden' in de jaarrekening opgenomen.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij anders vermeld. Het bedrag waartegen de voorziening is opgenomen is de beste schatting van het bedrag dat noodzakelijk is om de betreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichtingen

Voorziening WW-verplichtingen

De voorziening voor WW -verplichtingen wordt getroffen ter dekking van per balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband.

Voorziening Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA)

De voorziening voor WGA-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van per balansdatum te verwachten WGA-verplichtingen.

Overige personele voorzieningen – gratificaties ambtsjubilea

De verwachte verplichting voor toekomstige jubilea-uitkeringen is op basis van historische gegevens berekend, de onttrekking op basis realisatie. De voorziening is contant gemaakt op basis van de voor Stichting DLO geldende markttrente.

Overige personele voorzieningen / pensioenen

De pensioenverzekering is afgesloten bij het ABP. De pensioenen zijn geregeld volgens het middelloonstelsel en worden geïndexeerd als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds dat toelaat. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. In 2015 heeft geen indexatie plaats gevonden.

Het ABP heeft op 31 december 2015 een beleidsdekkingsgraad van 98,7%, dat is 5,5 procentpunten onder de minimaal vereiste grens van 104,2%. Ten opzichte van ultimo 2014 is de beleidsdekkingsgraad met 6 procentpunt achteruit gegaan. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2014 bedroeg 104,7%. Omdat de financiële situatie per 31 december 2015 van het ABP onvoldoende is ten opzichte van de nieuwe regels, moet het ABP voor 1 april 2016 een nieuw herstelplan indienen bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). Het oude herstelplan vervalt doordat er nieuwe regels gelden vanaf 2015. Dit nieuwe herstelplan wordt daarna beoordeeld door de DNB. Het ABP meldt dat in 2016 niet tot verlaging van de pensioenen zal worden overgegaan. Er bestaat geen verplichting om een tekort als gevolg van de beleidsdekkingsgraad van het ABP aan te vullen. Daarom is geen voorziening opgenomen.

Voorziening reorganisatiekosten

Deze voorziening is bestemd om te verwachten kosten te dekken van op basis van genomen, en binnen de organisatie bekendgemaakte, besluiten die verband houden met lopende en voorgenomen reorganisaties.

Voorziening product-/contractrisico's

Deze voorziening dekt de te verwachten kosten van verlieslatende contracten, garantstellingen en claims voortvloeiende uit aan derden geleverde diensten en producten.

Langlopende schulden

Er is sprake van langlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode van meer dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

Kortlopende schulden

Er is sprake van kortlopende schulden indien de betreffende schuld blijft bestaan voor een periode korter dan één jaar na datum van einde van het verslagjaar.

*Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten***Algemeen**

Als opbrengsten en kosten worden aangemerkt die baten en lasten die bedrijfseconomisch kunnen worden toegerekend aan het onderhavige verslagjaar of activiteit, ongeacht of zij tot ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar hebben geleid.

Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten ten behoeve van opdrachtgevers zijn verricht. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in de jaarrekening verwerkt, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden

De baten voor contractresearch worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten tot maximaal het door de financier te vergoeden tarief. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

De EZ-baten vallend onder de subsidieregeling EZ worden berekend op basis van directe kosten inclusief een opslag voor indirecte kosten. De opslag voor indirecte kosten wordt jaarlijks conform de

daarvoor geldende systematiek bepaald. Resultaten worden genomen naar rato van voortgang van het project.

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de staat van baten en lasten, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht wordt de indirecte methode gehanteerd.

Stelselwijzigingen

Niet van toepassing.

Toelichting op de balans

(1) IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	Ontw. kosten	Vooruitb. imm. activa	Totaal
Boekwaarde 31-12-2014	200	504	704
Investerings	1.027	-414	613
Desinvesteringen	0	0	0
Afschrijvingen	206	0	206
Bijzondere waardeverminderingen	150	0	150
Boekwaarde 31-12-2015	871	90	961
Aanschaffingswaarde 31-12-2014	2.116	504	2.620
Aanschaffingen 2015	1.027	-414	613
Cumulatieve afschrijvingen	2.122	0	2.122
Cumulatieve waardevermindering	150	0	150
Boekwaarde 31-12-2015	871	90	961

De afschrijvingen op de ontwikkelingskosten betreft de afschrijvingen voor het project Nile AM (in 2015 is een bedrag van € 150.000 als bijzondere waardevermindering verwerkt) en het financiële informatiesysteem Agresso. De ontwikkelkosten worden over een periode van 5 jaar geheel afgeschreven. Verder is onder de aanschaffingswaarde ultimo 2015 het softwarepakket ARTIS opgenomen. Dit pakket is over een periode van 5 jaar geheel afgeschreven.

(2) MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Autom. app. en prior. en ov. inventaris	Werk in uitvoering	Buiten gebruik	Totaal
Boekwaarde 31-12-2014	97.522	187.917	15.501	2.436	0	303.376
Investerings	1.070	2.871	3.001	-250	0	6.692
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Desinvesteringen	4.433	0	21	0	0	4.454
Afschrijvingen	38	14.649	4.502	0	0	19.189
Bijzondere waardeverminderingen	0	775	0	0	0	775
Boekwaarde 31-12-2015	94.121	175.364	13.979	2.186	0	285.650
Aanschaffingswaarde 31-12-2014	99.856	382.961	72.498	2.436	0	557.751
Aanschaffingen 2015	1.070	2.871	3.001	-250	0	6.692
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde desinvesteringen 2015	4.433	0	5.916	0	0	10.349
Aanschafwaarde 31-12-2015	96.493	385.832	69.583	2.186	0	554.094
Cumulatieve afschrijvingen	591	169.330	55.510	0	0	225.431
Cumulatieve waardeverminderingen	1.781	41.138	94	0	0	43.013
Boekwaarde 31-12-2015	94.121	175.364	13.979	2.186	0	285.650
Desinvesteringen waarvan:						
Aanschaffingsprijs	4.433	0	5.916	0	0	10.349
Afschrijvingen	0	0	5.895	0	0	5.895
Totaal desinvesteringen	4.433	0	21	0	0	4.454

De toevoeging aan de post werk in uitvoering voor investeringen in gebouwen in 2015 bedroeg € 9,0 mln. en de onttrekking door oplevering € 8,8 mln. De overige mutaties (€-0,4 mln.) op de post

werk in uitvoering betreft investeringen en onttrekkingen in apparatuur. Ontvangen subsidie die in mindering op de investeringen is gebracht betreft Dairy Campus in Leeuwarden € 6,0 mln.

In de toevoeging aan de post werk in uitvoering zijn onder meer de volgende projecten opgenomen:

- Strategisch Nieuwbouw Plan: Futurum € 0,1 mln. en Infra, grond en water € 0,8 mln.
- Overige investeringen: Dairy Campus Leeuwarden € 5,5 mln., Houtribweg stallen € 0,5 mln., Vitae B € 0,2 mln., Bedrijfsgebouw € 0,2 mln. en diverse investeringen Houtribweg koelwaterinstallatienet, stoomketel, koelmachine en Sauter GBS € 0,7 mln.

Opgeleverd zijn onder meer diverse investeringen Houtribweg koelwaterinstallatienet, stoomketel, koelmachine en Sauter GBS € 0,8 mln, Vitae B leiding € 0,2 mln., Houtribweg stallen € 0,5 mln., bedrijfsgebouw € 0,2 mln. en herontwikkeling Campus € 1,1 mln. Verder is in 2014 grond aangekocht voor een bedrag van € 1,0 mln. te Veulen.

Het onroerend goed van Stichting DLO is verzekerd voor € 414,0 mln. (peildatum 1-6-2015). De WOZ-waarde bedraagt € 239,4 mln. (peildatum 1-1-2015).

(3) FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2015	31-12-2014
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	1.425	1.191
Overige deelnemingen	59	59
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Vorderingen op overige gelieerde partijen	41	341
Ledenkapitaal	1.688	2.068
Vordering op het ministerie van EZ	49.473	53.417
Totaal financiële vaste activa	52.686	57.076

Uitsplitsing van de post deelnemingen in groepsmaatschappijen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Investerings / desinvestering	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2015	Boekwaarde 31-12-2015
Covaccine BV	18	0	0	0	0	18
Fresh Forward Holding BV	1.154	-196	0	0	154	1.112
Knowhouse BV	0	0	0	0	0	0
Nsure Holding BV	0	0	0	0	0	0
Oostwaardhoeve Beheer BV	19	0	10	0	0	29
Pepscan Systems BV	0	0	0	0	265	265
VOF Oostwaardhoeve	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.191	-196	10	0	419	1.425

* overige mutaties betreft het resultaat voorgaande boekjaren

Uitsplitsing van de post overige deelnemingen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Investerings / desinvestering	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2015	Boekwaarde 31-12-2015
Beijing China	53	0	0	0	0	53
Bfactory BV	5	0	0	0	0	5
Isolife BV	1	0	0	0	0	1
Telemetronics Biometry BV	0	0	0	0	0	0
Totaal	59	0	0	0	0	59

De vordering op overig gelieerde partijen is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2015
Isolife BV	35	0	35
Dutch Greentech Fund	6	0	6
Knowhouse BV	0	0	0
Pherobank	300	-300	0
Totaal	341	-300	41

Het ledenkapitaal is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2015
Avebe	18	0	18
FrieslandCampina	1.380	-525	855
Cosun	84	3	87
CSVCOVAS	8	0	8
Dutch Greentech Fund	295	4	299
Flora Holland	3	0	3
Forfarmers	169	138	307
Fruitmasters	1	0	1
Koelhuis Mastland	3	0	3
Nedato	1	0	1
Potatopol	2	0	2
Windunie	104	0	104
Totaal	2.068	-380	1.688

De vordering op het ministerie van EZ bestaat uit een drietal bedragen:

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	83.949	0%	47.597	33.552	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.702	0%	14.590	13.155	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	0%	2.673	2.766	188
Totaal	118.278	0%	64.860	49.473	3.945

Het deel van de vordering dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen.

(4) VOORRADEN

	31-12-2015	31-12-2014
Handelsvoorraad	3.754	3.437
Levende have	1.686	1.683
Geoogste landbouwproducten	1.027	331
Voorraad halffabricaat	0	0
Vooruitbetalingen op voorraden	0	0
Subtotaal Voorraden	6.467	5.451
Af: voorziening voor incurantheid	-2.417	-2.053
Totaal voorraden	4.050	3.398

(5) VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2015	31-12-2014
Debiteuren	39.357	33.488
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-3.021	-2.653
Totaal debiteuren	36.336	30.835
Kosten uitgevoerde werkzaamheden i.o.v. derden	346.381	363.062
Af: Gedeclareerde termijnen	317.698	328.147
Opdrachten van derden, geen EZ	28.683	34.915
Af: verwachte verliezen	-3.270	-6.212
Verwerkt onder kortlopende schulden	16.614	18.033
Nog te factureren projectkosten	42.027	46.736
Voorschotten	1.028	4.184
Te vorderen BTW	0	0
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Vorderingen op gelieerde partijen	13.713	10.117
Vorderingen op studenten	1	0
Overlopende activa	6.514	5.069
Overig	4.172	4.282
Totaal voorschotten en overlopende activa	25.428	23.652
Totaal vorderingen en overlopende activa	103.791	101.223

Het saldo opdrachten van derden bestaat uit projecten met een positief saldo (de waarde van het verrichte werk groter is dan de gedeclareerde termijnen) en projecten met een negatief saldo (de waarde van de gedeclareerde termijnen overtreft de waarde van het verrichte werk). De projecten met een negatief saldo zijn verwerkt onder de kortlopende schulden.

Het deel van de vordering op het ministerie van EZ dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen

De kortlopende vordering op groepsmaatschappijen en gelieerde partijen betreft kortlopende posities die maandelijks worden beoordeeld en afgerekend.

(6) LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2015	31-12-2014
Kas	40	43
Bank (incl. kruisposten)	69.157	55.838
Deposito	25.000	25.000
Totaal liquide middelen	94.197	80.881

Van het saldo liquide middelen van € 94,2 mln. staat € 75,2 mln. vrij ter beschikking. Stichting DLO beheert € 19,0 mln. aan projectgelden die gefaseerd doorgestort moeten worden aan contractpartners. Deze liquide middelen staan niet ter vrije beschikking aan Stichting DLO.

(7) EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Wettelijke reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2014	292.888	200	293.088
Resultaatbestemming	8.677	0	8.677
Toevoeging reserve	200	0	200
Onttrekking reserve	0	200	200
Saldo per 31-12-2015	301.765	0	301.765

Het netto resultaat over het verslagjaar van € 8,7 mln. is geheel ten gunste van de algemene reserve verwerkt. Overeenkomstig de wettelijke verplichting werd voor het geactiveerde bedrag van de ontwikkelingskosten Nile AM een wettelijke reserve aangehouden.

(8) VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2014	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2015
WW-verplichtingen	8.343	2.273	1.595	1.249	7.772
WAO	1.070	356	439	0	987
Overige personele voorzieningen	4.630	1.793	740	141	5.542
Reorganisatiekosten	8.610	2.630	1.860	148	9.232
Product-/contractrisico's	2.026	1.443	50	1.255	2.164
Overige materiële voorzieningen	3.514	3.715	138	2.029	5.062
Totaal voorzieningen	28.193	12.210	4.822	4.822	30.759

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	11.611	12.334
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	13.829	10.853
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	5.319	5.006
Totaal voorzieningen	30.759	28.193

De voorziening voor WW-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband. In 2015 is een dotatie gedaan ad € 2,3 mln. en een vrijval geboekt van € 1,4.

De voorziening voor WAO-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van te verwachten toekomstige WAO en WGA-uitkeringen. Stichting DLO heeft in 2009 geopteerd voor het eigen risicodragerschap voor de WGA. Voor de lopende uitkeringen is een voorziening getroffen van € 0,4 mln.

De voorziening reorganisatiekosten wordt getroffen voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties. In 2015 zijn dotaties gedaan aan de voorziening voor een beperkt aantal reorganisatietrajecten en trajecten die werkenderwijs verlopen.

De product- en contractrisico's alsmede de overige personele en materiele voorzieningen betreffen onder meer claims die door derden aan Stichting DLO zijn geadresseerd.

Onder de overige materiële voorzieningen zijn onder meer voorzieningen opgenomen in verband met lopende onderzoeken door de belastingdienst naar de juiste toepassing van fiscale wetgeving met betrekking tot de BTW en privégebruik voertuigen.

(9) LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2014	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2015
Schuld aan EZ	81.083	0	5.619	75.464
Schuld aan groepsmaatschappijen	0	0	0	0
Schuld aan overige gelieerde partijen	0	0	0	0
Meerjarensparamodel	0	0	0	0
Overige langlopende schulden	4.728	0	741	3.987
Subtotaal langlopende schulden	85.811	0	6.360	79.451
Financiële leaseverplichtingen	0	0	0	0
Totaal langlopende schulden	85.811	0	6.360	79.451

De schuld aan het ministerie van EZ bestaat uit een drietal leningen:

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	135.408	4,50%	71.458	59.542	4.408
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.701	5,20%	14.589	13.155	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	5,00%	2.672	2.767	188
Totaal	169.736		88.719	75.464	5.553

De aflossing van deze leningen in 2016 bedraagt € 5,6 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 22,2 mln. een looptijd korter dan 5 jaar.

Aanvullende informatie met betrekking tot de overige langlopende schulden:

	Lening	Rente	Looptijd in jaren	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Triodos Bank, Zeist	20.500	3,00%	10	20.235	0	265
Stichting Restaurant v/d Toekomst	1.860	10 jaars funding +0,2%	10	1.674	0	186
LTO-DLO onderzoeksfonds	5.087	6%	0	0	3.987	1.100
Totaal	27.447			21.909	3.987	1.551

De aflossing van deze leningen in 2016 bedraagt € 1,6 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Het langlopende deel heeft een looptijd korter dan 5 jaar.

(10) KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2015	31-12-2014
Vooruitontvangen van derden	47.746	49.641
Vooruitontvangen van derden-onderhanden werk	16.614	18.033
Schulden leveranciers	6.601	6.096
Schulden kredietmaatschappijen	265	3.350
Te betalen belastingen	11.387	16.228
Te betalen pensioenpremies	2.065	2.519
Schulden aan groepsmaatschappijen	0	0
Schulden aan gelieerde partijen	0	0
Nog af te ronden programmaonderzoek EZ	12.865	11.066
Vooruitontvangen HCU-exploitatiebijdrage	1.377	0
Overlopende passiva	5.416	6.355
Overig	25.024	26.278
Totaal kortlopende schulden	129.360	139.566

Onder de overige schulden is onder andere het per balansdatum aan het personeel verschuldigde vakantiegeld (€ 5,5 mln.). De jaarlijkse aflossing van de langlopende schuld aan het ministerie van EZ ad € 5,6 mln. en het kortlopende deel van de overige langlopende leningen (€ 1,6 mln.) zijn eveneens verwerkt onder de overige schulden.

Het saldo van het nog af te ronden programmaonderzoek EZ (NAPRO) bedraagt ultimo 2015 € 12,9 mln. Het NAPRO betreft EZ opdrachten in het kader van het Programmaonderzoek in een afrondende fase. Daarnaast is een bedrag vooruitontvangen in verband met de HCU-exploitatie van € 1,4 mln.

De in 2015 beschikbare EZ-programmafinanciering bedraagt in totaal € 128,3 mln.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN RECHTEN (GECONSOLIDEERD)

Aangegane verplichtingen ter zake van investering- en renovatieverplichtingen, huur, operational lease en dergelijken bedroegen ultimo 2015 € 31,3 mln. De hierin begrepen termijnen die binnen één jaar vervallen, bedragen € 10,5 mln. De termijnen die tussen één en vijf jaar vervallen, bedragen € 15,5 mln.

Omschrijving	Totaal bedrag verplichtingen	Waarvan		
		vervallend binnen 1 jaar	vervallend tussen 1 en 5 jaar	vervallend na 5 jaar
Investeringen	2.799	2.799	0	0
Huurverplichtingen	12.967	2.424	5.317	5.226
Leaseverplichtingen	841	412	429	0
Onderhoudscontracten	480	480	0	0
Cat Agrofood: vaste afname PPTR-TOFt apparatuur	294	69	225	0
Cat Agrofood: vaste afname MS apparatuur	221	221	0	0
Cat Agrofood: vaste afname Synapt apparatuur	187	31	125	31
Verzekeringen	689	325	364	0
Elektra	6.889	2.011	4.878	0
Gas	4.939	1.315	3.624	0
Onderhoudscontracten Surfnet en KPN	952	448	504	0
	31.258	10.535	15.466	5.257

De octrooi- en licentierechten, varkensrechten en melkquota zijn om niet verkregen dan wel overeenkomstig de waarderinggrondslagen op nul gewaardeerd. Tevens is in het kader van de fusie van de Praktijkcentra een aantal vaste activa om niet verkregen. Bij verkoop van deze om niet verkregen zaken rust een verplichting aan de oorspronkelijke inbrengers.

Grond aan de Mansholtlaan (Born-Oost) is in erfpacht gegeven aan een externe partij.

Windmolenparken groepsmaatschappijen van Stichting DLO

Zowel windmolenpark Mammoethocht BV als windmolenpark Neushoorntocht BV hebben een recht van opstal verkregen van Stichting DLO voor de bouw van de windmolens.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

(11) BATEN

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
Basisfinanciering		
Rijksbijdrage EZ	0	331
Kennisbasis EZ	13.069	14.070
Collegegelden (wettelijk)	0	0
Collegegelden (instelling)	6	0
Totaal basisfinanciering	13.075	14.401
Programmafinanciering		
BO-onderzoek EZ	26.984	31.522
WOT-taken EZ	43.813	43.366
NWO - tweede geldstroom	933	377
Doelsubsidies EZ en OCW	-38	0
Totaal programmafinanciering	71.692	75.265
Cofinanciering en subsidiemarkt		
Onderzoeksstimuleringsfondsen	7.703	11.179
EU - subsidieprogramma's	19.484	19.450
Totaal cofinanciering en subsidiemarkt	27.187	30.629
Topsectoren		
Topsectoren EZ	41.251	42.184
Topsectoren onderzoekstimuleringsfondsen	5.502	2.750
Topsectoren CRO	8.368	6.372
Totaal topsectoren	55.121	51.306
Bilaterale markt		
Contractresearch EZ	6.149	7.526
Contractresearch Productschappen	3.421	8.896
Contractresearch Overige publieke organisaties	40.240	40.439
Contractresearch Bedrijfsleven	44.280	50.434
Contractresearch Charitatieve organisaties	416	0
Contractresearch intern	3.681	4.759
Totaal bilaterale markt	98.187	112.054
Nevenactiviteiten		
Verkopen	10.101	9.766
Opbrengst octrooien en licenties	971	1.028
Analyses en adviezen	7.962	6.877
Cursussen	212	43
Windmolens	2.547	2.111
Facilitaire diensten	1.735	3.506
Verhuuropbrengsten extern	14.339	12.845
Subsidies	5.420	6.082
Totaal Nevenactiviteiten	43.287	42.258
Overige baten		
Verhuuropbrengsten intern	474	-17
Verkoop vaste activa	1.769	388
Overige baten	3.560	3.777
Totaal Overige baten	5.803	4.148
Totaal baten	314.352	330.061

LASTEN

(12) Personele kosten

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
Personele kosten		
Kosten vast personeel	147.646	152.708
Kosten tijdelijk personeel	12.980	14.523
Uitzendkrachten en ingehuurd personeel	9.253	9.141
Overige personeelskosten	4.865	6.396
Dotatie voorziening WW-verplichtingen	1.024	981
Dotatie voorziening WAO	356	221
Dotatie overige personele voorzieningen	1.652	738
Totaal personele kosten	177.776	184.708

geheel veroorzaakt door de daling van het aantal volume fte excl. stagiair(e)s met 118.

Personeel met een arbeidscontract voor onbepaalde tijd is opgenomen onder vast personeel. Onder tijdelijk personeel wordt personeel met een arbeidscontract voor bepaalde tijd weergegeven.

Het gemiddeld aantal medewerkers exclusief stagiair(e)s bedroeg in het verslag jaar 2.323 (2014: 2.441). In de personele kosten is voor sociale lasten € 7,1 mln. (2014: € 6,8 mln.) begrepen en voor pensioenpremies € 17,2 mln. (2014: € 20,8 mln.).

Het aandeel van Stichting DLO in de beloning van de Raad van Bestuur bedroeg in het verslagjaar € 0,3 mln. (2014: € 0,4 mln.). Dit is inclusief pensioen- en soortgelijke verplichtingen. Onder de post kosten vast personeel is € 37.000 (2014: € 33.000) begrepen voor beloningen aan de leden van de Raad van Toezicht. In paragraaf 2.4 is het beloningsoverzicht conform de WNT opgenomen.

(13) Algemene kosten

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
Algemene kosten		
Huisvestingskosten	19.023	21.529
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa	19.395	20.086
Bijzondere waardeveranderingen (im)materiële vaste activa	925	1.793
Overige apparatuurkosten	7.823	8.105
Overige algemene kosten	14.779	19.132
Dotatie voorzieningen:		
Reorganisatiekosten	2.482	3.730
Product- / contractrisico's	188	208
Voorziening overig	1.685	3.549
Totaal dotatie algemene voorzieningen	4.355	7.487
Totaal algemene kosten	66.300	78.132

Onder overige algemene kosten van € 14,8 mln. zijn begrepen de bureaunkosten inclusief telefoon, porti en kopieerkosten (€ 2,1 mln.), boeken en abonnementen (€ 1,3 mln.), reis- en verblijfkosten (€ 7,9 mln.), lease- en huurauto's (€ 0,8 mln.), PR activiteiten (€ 0,3 mln.), representatiekosten (€ 0,4 mln.), voorziening dubieuze debiteuren (€ 0,7 mln.), voorziening projectverliezen (€ -2,0 mln.), niet terug te vorderen BTW (€ 1,6 mln.) en overige kosten (€ 1,6 mln.).

Onder de overige kosten zijn de volgende accountantskosten opgenomen:

A. Controle jaarrekeningen	€ 89.000
B. Overige controlewerkzaamheden	€ 365.000
C. Advieswerkzaamheden	€ 129.000

Specificatie afschrijvingen en waardeveranderingen	Resultaat 2015	Resultaat 2014
Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	206	50
Materiële vaste activa	19.189	20.036
Financiële vaste activa	0	0
Totaal afschrijvingen	19.395	20.086
Waardeveranderingen		
Immateriële vaste activa	150	0
Materiële vaste activa	775	1.793
Totaal waardeveranderingen	925	1.793

Bijzondere waardeveranderingen in 2014 en 2015:

	2015	2014
Waiboerhoeve apparatuur		95
Edelhertweg		1.698
Nile AM	150	
Bosma Zathe	42	
Aquahal Yerseke	733	
Totaal waardeveranderingen	925	1.793

(14) Specifieke kosten

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
Specifieke kosten		
Specifieke kosten	19.243	23.030
Diensten door derden	37.680	39.317
Bijdragen en subsidies	789	324
Totaal specifieke kosten	57.712	62.671

Onder specifieke kosten vallen de kosten van proefbedrijven (€ 8,9 mln.), laboratoriumbenodigdheden (€ 6,6 mln.), chemicaliën (€ 0,9 mln.) en overige specifieke kosten (€ 2,8 mln.). Onder de bijdragen en subsidies vallen o.a. beurzen voor PhD's (€ 0,5 mln.) en onderzoekersbeurzen (€ 0,1 mln.).

(15) Overige baten en lasten

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
OVERIGE BATEN EN LASTEN		
	0	0
Totaal overige baten en lasten	0	0

(16) Financiële baten en lasten

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		
Financiële baten	564	1.213
Financiële lasten	-4.868	-5.079
Totaal financiële baten en lasten	-4.304	-3.866

Onder de financiële baten zijn de ontvangen rentebaten op in het verslagjaar aanwezige banktegoeden weergegeven. Onder de financiële lasten is onder andere de betaalde rente van de leningen ter financiering van de gebouwen en terreinen van het ministerie van EZ verantwoord voor € 4,8 mln.

(17) Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
BELASTINGEN UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING		
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening (vpb)	-2	-44
Totaal belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	-2	-44

(18) Resultaat uit deelnemingen

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
RESULTAAT UIT DEELNEMINGEN		
Dutch Greentech Fund	0	-109
Fresh Forward Holding BV	154	58
Pepscan Systems BV	265	232
Nsure Holding BV	0	210
Totaal resultaat uit deelnemingen	419	390

Het resultaat uit deelnemingen betreft het resultaat van tegen nettovermogenswaarde en tegen verkrijgingprijs gewaardeerde deelnemingen.

Enkelvoudige balans

Na bestemming van het netto resultaat

	31-12-2015	31-12-2014
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
(20) Immateriële vaste activa	961	704
(21) Materiële vaste activa	283.197	296.906
(22) Financiële vaste activa	62.862	66.631
Totaal vaste activa	347.020	364.241
VLOTTENDE ACTIVA		
(23) Voorraden	4.050	3.398
(24) Vorderingen en overlopende activa	116.302	100.697
(25) Liquide middelen	84.867	74.987
Totaal vlottende activa	205.219	179.082
TOTAAL ACTIVA	552.239	543.323
PASSIVA		
(26) EIGEN VERMOGEN	301.765	293.088
EGALISATIEREKENING	0	0
(27) VOORZIENINGEN	30.606	28.193
(28) LANGLOPENDE SCHULDEN	79.451	85.811
(29) KORTLOPENDE SCHULDEN	140.417	136.231
TOTAAL PASSIVA	552.239	543.323

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

	Resultaat 2015	Resultaat 2014
BATEN	305.742	322.193
LASTEN		
Personele kosten	177.776	184.706
Algemene kosten	58.770	70.780
Specifieke kosten	57.169	62.117
Totaal lasten	293.715	317.603
Overige baten en lasten		
BEDRIJFSRESULTAAT	12.027	4.590
Financiële baten en lasten	-4.208	-3.638
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	7.819	952
Belastingen uit gewone bedrijfsuitoefening	0	0
Resultaat uit deelnemingen	858	78
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	8.677	1.030
Aandeel van derden	0	0
Buitengewone baten en lasten	0	0
NETTO RESULTAAT	8.677	1.030

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn de in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening opgenomen grondslagen tevens van toepassing op de enkelvoudige jaarrekening.

(19) IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	Ontw. kosten	Vooruitb. imm. activa	Totaal
Boekwaarde 31-12-2014	200	504	704
Investerings	1.027	-414	613
Desinvesteringen	0	0	0
Afschrijvingen	206	0	206
Bijzondere waardeverminderingen	150	0	150
Boekwaarde 31-12-2015	871	90	961
Aanschaffingswaarde 31-12-2014	2.116	504	2.620
Aanschaffingen 2015	1.027	-414	613
Cumulatieve afschrijvingen	2.122	0	2.122
Cumulatieve waardevermindering	150	0	150
Boekwaarde 31-12-2015	871	90	961

De afschrijvingen op de ontwikkelingskosten betreft de afschrijvingen voor het project Nile AM (in 2015 is een bedrag van € 150.000 als bijzondere waardevermindering verwerkt) en het financiële informatiesysteem Agresso. De ontwikkelkosten worden over een periode van 5 jaar geheel afgeschreven. Verder is onder de aanschaffingswaarde ultimo 2015 het softwarepakket ARTIS opgenomen. Dit pakket is over een periode van 5 jaar geheel afgeschreven.

(20) MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Autom. app. en prior. en ov. inventaris	Werk in uitvoering	Buiten gebruik	Totaal
Boekwaarde 31-12-2014	97.522	181.448	15.501	2.435	0	296.906
Investerings	1.070	2.871	3.001	-249	0	6.693
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Desinvesteringen	4.433	0	21	0	0	4.454
Afschrijvingen	38	10.633	4.502	0	0	15.173
Bijzondere waardeverminderingen	0	775	0	0	0	775
Boekwaarde 31-12-2015	94.121	172.911	13.979	2.186	0	283.197
Aanschaffingswaarde 31-12-2014	99.856	337.405	72.498	2.435	0	512.194
Aanschaffingen 2015	1.070	2.871	3.001	-249	0	6.693
Buiten gebruikstellingen	0	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde desinvesteringen 2015	4.433	0	5.916	0	0	10.349
Aanschafwaarde 31-12-2015	96.493	340.276	69.583	2.186	0	508.538
Cumulatieve afschrijvingen	591	126.227	55.510	0	0	182.328
Cumulatieve waardeverminderingen	1.781	41.138	94	0	0	43.013
Boekwaarde 31-12-2015	94.121	172.911	13.979	2.186	0	283.197
Desinvesteringen waarvan:						
Aanschaffingsprijs	4.433	0	5.916	0	0	10.349
Afschrijvingen	0	0	5.895	0	0	5.895
Totaal desinvesteringen	4.433	0	21	0	0	4.454

De toevoeging aan de post werk in uitvoering voor investeringen in gebouwen in 2015 bedroeg € 9,0 mln. en de onttrekking door oplevering € 8,8 mln. De overige mutaties (€-0,4 mln.) op de post werk in uitvoering betreft investeringen en onttrekkingen in apparatuur. Ontvangen subsidie die in mindering op de investeringen is gebracht betreft Dairy Campus in Leeuwarden € 6,0 mln.

In de toevoeging aan de post werk in uitvoering zijn onder meer de volgende projecten opgenomen:

- Strategisch Nieuwbouw Plan: Futurum € 0,1 mln. en Infra, grond en water € 0,8 mln.
- Overige investeringen: Dairy Campus Leeuwarden € 5,5 mln., Houtribweg stallen € 0,5 mln., Vitae B € 0,2 mln., Bedrijfsgebouw € 0,2 mln. en diverse investeringen Houtribweg koelwaterinstallatienet, stoomketel, koelmachine en Sauter GBS € 0,7 mln.

Opgeleverd zijn onder meer diverse investeringen Houtribweg koelwaterinstallatienet, stoomketel, koelmachine en Sauter GBS € 0,8 mln, Vitae B leiding € 0,2 mln., Houtribweg stallen € 0,5 mln., bedrijfsgebouw € 0,2 mln. en herontwikkeling Campus € 1,1 mln. Verder is in 2014 grond aangekocht voor een bedrag van € 1,0 mln. te Veulen.

Het onroerend goed van Stichting DLO is verzekerd voor € 414,0 mln. (peildatum 1-6-2015). De WOZ-waarde bedraagt € 239,4 mln. (peildatum 1-1-2015).

(21) FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	31-12-2015	31-12-2014
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	12.011	11.152
Overige deelnemingen	58	58
Vorderingen op groepsmaatschappijen	0	0
Vorderingen op overige gelieerde partijen	35	335
Ledenkapitaal	1.285	1.669
Vordering op het ministerie van EZ	49.473	53.417
Totaal financiële vaste activa	62.862	66.631

Uitsplitsing van de post deelnemingen in groepsmaatschappijen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Investerings / desinvestering	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2015	Boekwaarde 31-12-2015
DLO Holding	11.152	0	0	0	859	12.011
Totaal	11.152	0	0	0	859	12.011

Uitsplitsing van de post overige deelnemingen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Investerings / desinvestering	Overige mutaties	Afwaardering	Resultaat 2015	Boekwaarde 31-12-2015
Beijing China	53	0	0	0	0	53
Bfactory BV	5	0	0	0	0	5
Totaal	58	0	0	0	0	58

De vordering op overig gelieerde partijen is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2015
Isolife BV	35	0	35
Knowhouse BV	0	0	0
Pherobank	300	-300	0
Totaal	335	-300	35

Het ledenkapitaal is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2014	Mutatie	Boekwaarde 31-12-2015
Avebe	18	0	18
FrieslandCampina	1.380	-525	855
Cosun	84	3	87
CSVCOVAS	8	0	8
Flora Holland	3	0	3
Forfarmers	169	138	307
Fruitmasters	1	0	1
Koelhuis Mastland	3	0	3
Nedato	1	0	1
Potatopol	2	0	2
Totaal	1.669	-384	1.285

De vordering op het ministerie van EZ bestaat uit een drietal bedragen:

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	83.949	0%	47.597	33.552	2.800
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.702	0%	14.590	13.155	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	0%	2.673	2.766	188
Totaal	118.278	0%	64.860	49.473	3.945

Het deel van de vordering dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen.

(22) VOORRADEN

	31-12-2015	31-12-2014
Vorraden		
Handelsvoorraad	3.754	3.437
Levende have	1.686	1.683
Geogste landbouwproducten	1.027	331
Voorraad halffabricaat	0	0
Vooruitbetalingen op voorraden	0	0
Subtotaal Voorraden	6.467	5.451
Af: voorziening voor incourantheid	-2.417	-2.053
Totaal voorraden	4.050	3.398

(23) VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31-12-2015	31-12-2014
Debiteuren	39.357	33.488
Af: voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen	-3.021	-2.653
Totaal debiteuren	36.336	30.835
Kosten uitgevoerde werkzaamheden i.o.v. derden	346.381	363.062
Af: Gedeclareerde termijnen	317.698	328.147
Opdrachten van derden, geen EZ	28.683	34.915
Af: verwachte verliezen	-3.270	-6.212
Verwerkt onder kortlopende schulden	16.614	18.033
Nog te factureren projectkosten	42.027	46.736
Voorschotten	1.028	4.184
Te vorderen BTW	172	177
Vorderingen op groepsmaatschappijen	13.027	658
Vorderingen op gelieerde partijen	14.062	10.117
Vorderingen op studenten	1	0
Overlopende activa	5.478	3.787
Overig	4.171	4.203
Totaal voorschotten en overlopende activa	37.939	23.126
Totaal vorderingen en overlopende activa	116.302	100.697

Het saldo opdrachten van derden bestaat uit projecten met een positief saldo (de waarde van het verrichte werk groter is dan de gedeclareerde termijnen) en projecten met een negatief saldo (de waarde van de gedeclareerde termijnen overtreft de waarde van het verrichte werk). De projecten met een negatief saldo zijn verwerkt onder de kortlopende schulden.

Het deel van de vordering op het ministerie van EZ dat jaarlijks vervalt, bedraagt € 3,9 mln. en is verwerkt onder de overige vorderingen

De kortlopende vordering op groepsmaatschappijen en gelieerde partijen betreft kortlopende posities die maandelijks worden beoordeeld en afgerekend.

(24) LIQUIDE MIDDELEN

	31-12-2015	31-12-2014
Kas	40	43
Bank (incl. kruisposten)	59.827	49.944
Deposito	25.000	25.000
Totaal liquide middelen	84.867	74.987

Van het saldo liquide middelen van € 84,9 mln. staat € 65,9 mln. vrij ter beschikking. Stichting DLO beheert € 19,0 mln. aan projectgelden die gefaseerd doorgestort moeten worden aan contractpartners. Deze liquide middelen staan niet ter vrije beschikking aan Stichting DLO.

(25) EIGEN VERMOGEN

	Algemene reserve	Wettelijke reserve	Totaal
Saldo per 31-12-2014	292.888	200	293.088
Resultaatbestemming	8.677	0	8.677
Toevoeging reserve	200	0	200
Onttrekking reserve	0	200	200
Saldo per 31-12-2015	301.765	0	301.765

Het netto resultaat over het verslagjaar van € 8,7 mln. is geheel ten gunste van de algemene reserve verwerkt. Door de afschrijving op de ontwikkelingskosten Nile AM is de wettelijke reserve afgewaardeerd naar nihil.

(26) VOORZIENINGEN

	Stand per 31-12-2014	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2015
WW-verplichtingen	8.343	2.273	1.595	1.249	7.772
WAO	1.070	356	439	0	987
Overige personele voorzieningen	4.630	1.793	740	141	5.542
Reorganisatiekosten	8.610	2.630	1.860	148	9.232
Product-/contractrisico's	2.026	1.443	50	1.255	2.164
Overige materiële voorzieningen	3.514	3.562	138	2.029	4.909
Totaal voorzieningen	28.193	12.057	4.822	4.822	30.606

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie van de looptijd van de voorzieningen		
Kortlopend (vervallend uiterlijk binnen 1 jaar)	11.458	12.334
Langlopend (vervallend tussen 1 en 5 jaar)	13.829	10.853
Langlopend (vervallend na 5 jaar)	5.319	5.006
Totaal voorzieningen	30.606	28.193

De voorziening voor WW-verplichtingen is getroffen ter dekking van op balansdatum bestaande WW-verplichtingen en voor de te verwachten toekomstige uitgaven in verband met reeds uitgestroomd personeel en personeel in dienst met een tijdelijk dienstverband. In 2015 is een dotatie gedaan ad € 2,3 mln. en een vrijval geboekt van € 1,4.

De voorziening voor WAO-verplichtingen wordt getroffen ter dekking van te verwachten toekomstige WAO en WGA-uitkeringen. Stichting DLO heeft in 2009 geopteerd voor het eigen risicodragerschap voor de WGA. Voor de lopende uitkeringen is een voorziening getroffen van € 0,4 mln.

De voorziening reorganisatiekosten wordt getroffen voor te verwachten uitgaven in verband met getroffen reorganisaties. In 2015 zijn dotaties gedaan aan de voorziening voor een beperkt aantal reorganisatietrajecten en trajecten die werkenderwijs verlopen.

De product- en contractrisico's alsmede de overige personele en materiele voorzieningen betreffen onder meer claims die door derden aan Stichting DLO zijn geadresseerd.

Onder de overige materiële voorzieningen zijn onder meer voorzieningen opgenomen in verband met lopende onderzoeken door de belastingdienst naar de juiste toepassing van fiscale wetgeving met betrekking tot de BTW en privégebruik voertuigen.

(27) LANGLOPENDE SCHULDEN

	Stand per 31-12-2014	Toename schuld	Afname schuld	Stand per 31-12-2015
Schuld aan EZ	81.083	0	5.619	75.464
Schuld aan groepsmaatschappijen	0	0	0	0
Schuld aan overige gelieerde partijen	0	0	0	0
Meerjarensparamodel	0	0	0	0
Overige langlopende schulden	4.728	0	741	3.987
Subtotaal langlopende schulden	85.811	0	6.360	79.451
Financiële leaseverplichtingen	0	0	0	0
Totaal langlopende schulden	85.811	0	6.360	79.451

De schuld aan het ministerie van EZ bestaat uit een drietal leningen:

Omschrijving	Totaal	Rente	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Overdracht gebouwen en terreinen ivm verzelfstandiging van DLO	135.408	4,50%	71.458	59.542	4.408
Overdracht gebouwen en terreinen ivm integratie Praktijkonderzoek	28.701	5,20%	14.589	13.155	957
Overdracht gebouwen en terreinen IAC en ILRI	5.627	5,00%	2.672	2.767	188
Totaal	169.736		88.719	75.464	5.553

De aflossing van deze leningen in 2016 bedraagt € 5,6 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Van het langlopende deel heeft een bedrag van € 22,2 mln. een looptijd korter dan 5 jaar.

Aanvullende informatie met betrekking tot de overige langlopende schulden:

	Lening	Rente	Looptijd in jaren	Cumulatieve aflossing	Langlopend	Kortlopend
Stichting Restaurant v/d Toekomst	1.860	10 jaars funding +0,2%	10	1.674	0	186
LTO-DLO onderzoeksfonds	5.087	6%	0	0	3.987	1.100
Totaal	6.947			1.674	3.987	1.286

De aflossing van deze leningen in 2016 bedraagt € 1,3 mln. en is verwerkt onder de overige kortlopende schulden. Het langlopende deel heeft een looptijd korter dan 5 jaar.

(28) KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2015	31-12-2014
Vooruitontvangen van derden	47.746	49.641
Vooruitontvangen van derden-onderhanden werk	16.614	18.033
Schulden leveranciers	6.601	6.096
Schulden kredietmaatschappijen	0	0
Te betalen belastingen	11.399	16.311
Te betalen pensioenpremies	2.065	2.519
Schulden aan groepsmaatschappijen	10.987	0
Schulden aan gelieerde partijen	349	0
Nog af te ronden programmaonderzoek EZ	12.865	11.066
Vooruitontvangen HCU-exploitatiebijdrage	1.377	0
Overlopende passiva	5.391	6.287
Overig	25.023	26.278
Totaal kortlopende schulden	140.417	136.231

Onder de overige schulden is onder andere het per balansdatum aan het personeel verschuldigde vakantiegeld (€ 5,5 mln.). De jaarlijkse aflossing van de langlopende schuld aan het ministerie van EZ ad € 5,6 mln. en het kortlopende deel van de overige langlopende leningen (€ 0,5 mln.) zijn eveneens verwerkt onder de overige schulden.

Het saldo van het nog af te ronden programmaonderzoek EZ (NAPRO) bedraagt ultimo 2015 € 12, mln. Het NAPRO betreft EZ opdrachten in het kader van het Programmaonderzoek in een afrondende fase. Daarnaast is een bedrag vooruitontvangen in verband met de HCU-exploitatie van 1,4 mln.

De in 2015 beschikbare EZ-programmafinanciering bedraagt in totaal € 128,3 mln.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN RECHTEN (ENKELVOUDIG)

Aangegane verplichtingen ter zake van investering- en renovatieverplichtingen, huur, operational lease en dergelijke bedroegen ultimo 2015 € 31,3 mln. De hierin begrepen termijnen die binnen één jaar vervallen, bedragen € 10,5 mln. De termijnen die tussen één en vijf jaar vervallen, bedragen € 15,5 mln.

Omschrijving	Totaal bedrag verplichtingen	Waarvan		
		vervallend binnen 1 jaar	vervallend tussen 1 en 5 jaar	vervallend na 5 jaar
Investeringen	2.799	2.799	0	0
Huurverplichtingen	12.967	2.424	5.317	5.226
Leaseverplichtingen	841	412	429	0
Onderhoudscontracten	480	480	0	0
Cat Agrofood: vaste afname opstellingsdagen PPTR-TOFt apparatuur	294	69	225	0
Cat Agrofood: vaste afname opstellingsdagen MS apparatuur	221	221	0	0
Cat Agrofood: vaste afname opstellingsdagen Synapt apparatuur	187	31	125	31
Verzekeringen	689	325	364	0
Elektra	6.889	2.011	4.878	0
Gas	4.939	1.315	3.624	0
Onderhoudscontracten Surfnet en KPN	952	448	504	0
	31.258	10.535	15.466	5.257

De octrooi- en licentierechten, varkensrechten en melkquota zijn om niet verkregen dan wel overeenkomstig de waarderingsgrondslagen op nul gewaardeerd. Tevens is in het kader van de fusie van de Praktijkcentra een aantal vaste activa om niet verkregen. Bij verkoop van deze om niet verkregen zaken rust een verplichting aan de oorspronkelijke inbrengers.

Grond aan de Mansholtlaan (Born-Oost) is in erfpacht gegeven aan een externe partij.

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De statuten van Stichting DLO bevatten geen bepaling over de wijze van winstbestemming. Het College van Bestuur van Stichting DLO stelt voor om het netto resultaat van € 8,7 mln. aan de algemene reserve toe te voegen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum, die leiden tot aanpassing van of vermelding in de jaarrekening.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en raad van toezicht van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2015 van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek te Wageningen gecontroleerd (pagina 6 tot en met 38). Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2015 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), de Regeling Subsidie Stichting Dienst landbouwkundig Onderzoek en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de Regeling subsidie Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol DLO 2007 en de beleidsregels toepassing WNT, inclusief het controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor opmaken de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Regeling Subsidie Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek en de Beleidsregels toepassing WNT. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015 voldoen in alle van materieel zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in het Controleprotocol DLO 2007.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Arnhem, 24 juni 2016

Ernst & Young Accountants LLP

F. de Bruijn RA

Bijlage 1

Overzicht aan- en verkoop onroerend goed

Grond, terrein en infrastructuur	HA	Aankoop	Verkoop	Briefnummer
Veulen aankoop grond Veulensewaterweg	17,69	987		EZ 15011611 2/3/2015
Baard verkoop grond	50,35		2.014	DGBI-I&K 15025968 12-3-2015
Deinum/Jorwerd verkoop grond	17,00		595	DGBI-I&K 15025968 12-3-2015
Wageningen verkoop grond Bornsesteeg/Bronland	1,52		2.668	EZ 13104846 8/7/2013
Wageningen verkoop grond Bornsesteeg	1,05		1.842	EZ 14199426 5/12/2014
Subtotaal grond, terrein en infrastructuur		987	7.119	

Gebouwen	Aankoop	Verkoop	Briefnummer
Biovergister Bosma Zathe		215	EZ 13124210 18/7/2013
Subtotaal gebouwen	0	215	

Uitsplitsing Verkoop	Verkoopopbrengst	Boekwaarde	Boekwinst
Baard verkoop grond	2.014	1.601	413
Deinum/Jorwerd verkoop grond	595	541	54
Wageningen verkoop grond Bornsesteeg/Bronland	2.668	1.997	671
Wageningen verkoop grond Bornsesteeg	1.842	1.378	464
Biovergister Bosma Zathe	215	215	0
Totalen	7.334	5.732	1.602

Bijlage 2

Verantwoording EZ subsidie 2015

Subsidieverlening Stichting DLO 2015	
Kennisbasis	13.306
Kennis Online	248
Kennisdoorstroming onderwijs	665
Phytophthora	699
Netwerk Ecologische Monitoring	2.352
Afghanistan project	1.863
Network of excellence on postharvest food losses	130
Beleidsondersteunend onderzoek - AGRO	9.410
Beleidsondersteunend onderzoek - Natuur en Regio	7.355
Topsectoren	39.333
Kennis voor Beleid	1.653
Wettelijke onderzoeksTaken	43.478
Additionele projecten	7.987
EZ-geld	128.480
Compensatie aflossing lening	2.800
Compensatie aflossing lening PO	957
Compensatie lening IAC / ILRI	188
Correctie vraaguitval ivm kwijtschelding lening	-56
BTW	25.894
Betaling via Laser/honingregeling	-130
Totaal subsidieverlening Stichting DLO 2015	158.133 brief met referentienummer DGA-AK/14195572 d.d. 18 december 2015
Subsidieverlening EZ verwerkt via balans	
Compensatie aflossing lening EZ-deel DLO	2.800 Balanspost EZ Vordering
Compensatie aflossing lening EZ-deel PO	957 Balanspost EZ Vordering
Compensatie aflossing lening EZ-deel IAC/ILRI	188 Balanspost EZ Vordering
BTW DLO	25.894 Afloop via balans
Subsidieverlening EZ verwerkt via balans	29.839
Te verantwoorden baten EZ	128.294
Mut. nog uit te voeren onderzoek EZ	-1.798 Balanspost nog uit te voeren onderzoek
HCU	-1.377 Balanspost HCU-exploitatie
Overig verantwoord onder EZ baten	0
Verantwoorde baten jaarrekening Stichting DLO	125.119

Als aanvulling op bovenstaande verantwoording is voor het project Agriculture ATVET Afghanistan – Hoofd fase met een looptijd van 1 november 2011 tot 31 oktober 2016 in 2015 een bedrag besteed van € 2.608.552 (2014 € 6.219.696, 2013 € 4.004.000, 2012 € 2.452.000 en 2011 € 42.500).

Voor de EZ-bijdrage aan de Praktijkleervoorziening op Dairy Campus (1300015790) is een voorschot ontvangen van € 500.000. De bouwactiviteiten voor de faciliteiten van Dairy Campus en de Praktijkleervoorzieningen zijn sterk verweven waardoor het niet mogelijk is de realisatie van de kosten van de Praktijkleervoorziening afzonderlijk te bepalen. Daarom worden de gerealiseerde bouwkosten

hiervoor geschat op een evenredig aandeel in de totaal gerealiseerde bouwkosten. De uitputting van de bijdrage van EZ aan de bouwkosten bedraagt dan € 319.019.

De realisatie van de praktijkleervoorzieningen en hoofdgebouw loopt iets achter op het oorspronkelijke tijdpad; een deel is inmiddels klaar. Het hoofdgebouw wordt eind maart opgeleverd. Direct aansluitend worden de resterende praktijkleervoorzieningen gerealiseerd met oplevering in het tweede kwartaal van 2016.

Bijlage 3

Bezoldiging

De bezoldiging van de topfunctionarissen van Wageningen UR is in overeenstemming met de regels van de Wet Normering Topinkomens (WNT) of wordt conform het overgangsregime in overeenstemming gebracht met de WNT. De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht is in overeenstemming met de normen van de WNT. Wageningen UR heeft conform artikel 1.1. van de WNT de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en van de leden van de Raad van Toezicht in tabellen 20, 21 en 22 opgenomen.

Bezoldiging bestuurders

Verloopstaat 2015 (Bedragen * € 1,-)	Breukink	Mol	Kropff	Fresco
A. Bezoldiging	230.474	105.936	95.155	230.474
min fiscale bijtelling auto	-	-	-	-
A1. Bezoldiging minus bijtelling	230.474	105.936	95.155	230.474
B. Persoonsgebonden uitgaven				
Representatiekosten	3.097	-	1.167	398
Reiskosten binnenland	19.244	15.856	4.467	21.777
Reiskosten buitenland	3.317	5.196	6.649	12.580
Overige kosten	712	299	977	878
B1. Totale persoonsgebonden uitgaven	26.370	21.351	13.260	35.633
C. Totale lasten	256.844	127.287	108.415	266.107

Verdeling over onderdelen	Breukink	Mol	Kropff	Fresco
A. Bezoldiging minus bijtelling				
50,0% WU	115.237	52.968	47.578	115.237
50,0% DLO	115.237	52.968	47.578	115.237
B. Persoonsgebonden uitgaven				
50,0% WU	13.185	10.676	6.630	17.817
50,0% DLO	13.185	10.676	6.630	17.817

Bezoldiging topfunctionarissen (bedragen * € 1,-)

	L.O. Fresco	I.J.J.H. Breukink	A.P.J. Mol	M.J. Kropff	M.J. Kropff a)
Voorz. J/N	J	N	N	N	N
Ingang dienstverband	1-7-2014	1-9-2005	1-10-1987	1-1-1995	1-6-2015
Eind dienstverband	1-7-2018	Niet bepaald	Niet bepaald	1-6-2015	Niet bepaald
Benoemingsdatum RvB	1-7-2014	1-9-2005	28-5-2015	1-9-2005	n.v.t.
Duur dienstverband in 2015	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	28-5 t/m 31-12	1-1 t/m 31-5	1-6 t/m 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1	1	1

Bezoldiging

Beloning	213.267,50	213.267,50	96.439,45	86.523,37	691,51
Belastbare onkostenvergoedingen	0,00	0,00	0,00	1.306,40	0,00
Voorzieningen beloning op termijn	17.206,50	17.206,50	9.496,20	7.325,50	0,00
Totaal bezoldiging	230.474,00	230.474,00	105.935,65	95.155,27	691,51
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	WNT-1 norm	WNT-1 norm	WNT-2 norm	WNT-1 norm	n.v.t.
Uitkering beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2014

Duur dienstverband in 2014	1-7 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12		1-1 t/m 31-12	
Omvang dienstverband (in fte)	1	1		1	

Bezoldiging

Beloning	98.779,66	197.559,32		197.559,32	
Belastbare onkostenvergoedingen	0,00	0,00		0,00	
Voorzieningen beloning op termijn	16.457,34	32.914,68		32.914,68	
Totaal bezoldiging	115.237,00	230.474,00		230.474,00	

a) Gewezen topfunctionaris

Toelichting: In de jaarverslagen van 2013 en 2014 zijn op grond van artikel 1.1 van de WNT als topfunctionarissen aangemerkt de leden van de raad van bestuur, de algemeen directeuren van de kennisenheden en de leden van de raad van toezicht. Na de invoering van de WNT per 1 januari 2013 is meer duidelijkheid ontstaan over de uitleg van het begrip topfunctionaris. Op basis daarvan moet thans worden geconcludeerd dat de algemeen directeuren niet vallen onder het begrip topfunctionaris als bedoeld in de WNT. Gelet daarop is de bezoldiging van de algemeen directeuren niet in dit jaarverslag opgenomen. Aangezien de algemeen directeuren, gezien het voorgaande, nooit als topfunctionaris in de zin van de WNT hebben gekwalificeerd, zijn hun gegevens ook niet als 'gewezen topfunctionaris' in dit jaarverslag opgenomen.

Bezoldiging toezichthouders (bedragen * € 1,- excl. BTW)

	M.J. Cohen	B.J. Marttin ^{a)}	L.C. Bruggeman	H.E. Waalkens	S. Korver ^{b)}	R.P. Smith ^{a)}
Voorz. J/N	J	N	N	N	N	N
Ingang dienstverband	1-1-2013	1-7-2011	1-1-2013	1-1-2013	1-1-2013	1-1-2013
Eind dienstverband	1-1-2017	1-7-2019	1-1-2017	1-1-2017	1-1-2017	1-1-2017
Duur dienstverband in 2015	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Bezoldiging						
Beloning	16.901,04	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40
Belastbare onkostenvergoedingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Voorzieningen beloning op termijn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal bezoldiging	16.901,04	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Uitkering beëindiging dienstverband	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2014						
Duur dienstverband in 2014	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Bezoldiging						
Beloning	16.901,04	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40
Belastbare onkostenvergoedingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Voorzieningen beloning op termijn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal bezoldiging	16.901,04	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40	11.267,40

^{a)} Geen betaling aan betrokkene in verband met 3 partijen overeenkomst

^{b)} Bezoldiging aan vennootschap Korver beheer en management

Bezoldiging niet topfunctionarissen (bedragen * € 1,-)

Functie	Directeur
Ingang dienstverband	1-4-2002
Eind dienstverband	Niet bepaald
Duur dienstverband in 2015	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte	1
Bezoldiging	
Beloning	196.422,67
Belastbare onkostenvergoedingen	2,50
Voorzieningen beloning op termijn	17.016,36
Totaal bezoldiging	213.441,53
Motivering overschrijding norm en andere toelichting	Afspraken gemaakt voor 2013
Uitkering beëindiging dienstverband	n.v.t.

Gegevens 2014	
Functie	Directeur
Duur dienstverband in 2014	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband in fte	1
Bezoldiging	
Beloning	200.624,38
Belastbare onkostenvergoedingen	55,00
Voorzieningen beloning op termijn	34.265,40
Totaal bezoldiging	234.944,78

Colofon

Wageningen UR, mei 2016
www.wageningenUR.nl

opmaak binnenwerk
MediaCenter B.V. Rotterdam

vormgeving en opmaak omslag
Wageningen UR, Communication Services

fotografie
Sam Rentmeester (achter, links)
Joris Schaap (achter, rechts)

To explore
the potential
of nature to
improve the
quality of life

De missie van Wageningen UR (University & Research centre) is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen UR bundelen Wageningen University en negen gespecialiseerde onderzoeksinstituten van stichting DLO hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 30 vestigingen, 6.000 medewerkers en 9.000 studenten behoort Wageningen UR wereldwijd tot de aansprekende kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen verschillende disciplines vormen het hart van de unieke Wageningen aanpak.